

SAIRAUS JA PARANTUMINEN

Sairaus ja siihen liittyvä kärsimys asettavat ongelman kaikkien aikojen ihmisille. Heidän vastauksensa riippuu siitä, millainen käsitys heillä on maailmasta, jossa he elävät, ja sitä hallitsevista voimista. Muinaisessa Orientissa sairautta pidettiin vitsauksena, jonka aiheuttivat pahat henget tai jonka lähettivät jumalat, joita kulttiin liittyvä rikkomus oli suututtanut. Parantumisen saamiseksi harjoitettiin manaamisia, joiden tarkoituksena oli karkottaa demonit, ja jumalilta anottiin anteeksiantoa rukouksin ja uhrein; babylonialaisessa kirjallisuudessa on säilynyt kummankinlaisia kaavatekstejä. Niinpä lääketiede kuului ennen kaikkea papeille; osittain se pysyi lähellä taikuutta. Vasta kreikkalaisten havaintokykyisen hengen myötä lääketiede alkoi kehittyä itsenäisesti empiiriseksi tieteenksi. Tässä tilanteessa raamatullinen ilmoitus jättää ongelman tieteellisen puolen käsittelemättä. Se keskittyy yksinomaan sairauden ja parantumisen uskonnolliseen merkitykseen pelastussuunnitelmassa. Sitäkin suuremmalla syyllä, koska sairauden kautta ilmenee jo kuoleman valta ihmiseen (vrt. 1. Kor. 11:28–32); sairaudella täytyy siis olla samankaltainen merkitys.

VT. VT.

I. Sairaus.

1. Terveys edellyttää elinvoiman täyteyttä; sairaus käsitetään ennen kaikkea heikkouden ja voimattomuuden tilana.. (Ps. 38:11.) Tämän empiirisen havainnon lisäksi lääketieteelliset havainnot ovat hyvin ylimalkaisia: ne rajoittuvat siihen, mikä näkyy: ihosairauksiin, haavoihin ja murtumiin, kuumeeseen ja levottomuuteen (kuten sairaiden psalmeissa: Ps. 6; Ps. 32; Ps. 38; Ps. 39; Ps. 88; Ps. 102). Erilaisten sairauksien luokittelu jää epämääräiseksi (esimerkiksi spitaalinen kohdalla). Luonnollisia syitä ei edes etsitä, lukuun ottamatta ilmeisiä syitä: haavoja, kaatumista (2. Sam. 4:4) ja vanhuutta, jonka rappiota Saarnaaja kuvaa synkän humoristisesti (Saarn. 12:1–6; vrt. 1. Moos. 27:1; 1. Kun. 1:1–4; ja vastakohtana 5. Moos. 34:7). Uskonnolliselle ihmiselle olennaista onkin muualla: mitä sairaus merkitsee sille, jota se kohtaa?

2. Maailmassa, jossa kaikki riippuu Jumalan syyvaikutuksesta, sairaus ei ole poikkeus: on mahdollonta olla näkemättä siinä Jumalan iskua, joka kohtaa ihmistä.. (2. Moos. 4:6; Job 16:12 ff.; Job 19:21; Ps. 39:11.) Jumalasta riippuvaisena siinä voidaan tunnistaa myös ihmistä ylempien olentojen toiminta: tuhoajaenkeli (2. Sam. 24:15 ff.; 2. Kun. 19:35; vrt. 2. Moos. 12:23), personoidut vitsaukset (Ps. 91:5 f.), Saatana (Job 2:7)... Pakkosiirtolaisuuden jälkeisessä juutalaisuudessa huomio kohdistuu yhä enemmän demonien toimintaan, pahantahtoisin henkiin, joiden vaikutuksen sairaus antaa aavistaa maailmassa, jossa elämme. Mutta miksi tämä demoninen vaikutus, miksi tämä pahan läsnäolo täällä maan päällä, jos Jumala on ehdoton valtiias?

3. Ihmisen uskonnollinen taju muodostaa spontaanisti yhteyden sairauden ja [[peche|synnin]] välille.. Raamatullinen ilmoitus ei ole tämän kanssa ristiriidassa; se ainoastaan täsmentää, millä edellytyksillä tämä yhteys on ymmärrettävä. Jumala loi ihmisen autuutta varten (vrt. 1. Moos. 2). Sairaus on kaikkien muiden ihmistä kohtaavien pahojen asioiden tavoin vastoin tätä syvää tarkoitusta; se tuli maailmaan vain synnin seurauksena (vrt. 1. Moos. 3:16–19). Se on yksi Jumalan vihan merkeistä syntistä maailmaa kohtaan (vrt. 2. Moos. 9:1–12). Tällä on erityinen merkitys Liiton opin yhteydessä: se on yksi tärkeimmistä kirouksista, jotka kohtaavat uskottoman Jumalan kansan (5. Moos. 28:21 f.; 5. Moos. 28:27 ff.; 5. Moos. 28:35). Sairauden kokemuksen tulisi siis terävöittää ihmisessä tietoisuutta synnistä. Näin käykin anomuspsalmeissa: paranemista koskevaan pyyntöön liittyy aina syntien tunnustaminen (Ps. 38:2–6; Ps. 39:9–12; Ps. 107:17). Kysymys kuitenkin kuuluu, aiheuttavatko sairastuneen omat synnit aina hänen sairautensa. Tässä opetus on epätarkempi. Vetoaminen kollektiivisen vastuun periaatteeseen antaa vain riittämättömän vastauksen (vrt. Joh. 9:2). VT näkee ratkaisun vain kahdesta näkökulmasta. Kun sairaus toisinaan kohtaa vanhurskaita, kuten Jobia tai Tobitia, se voi olla kaitselmuksellinen koettelemus, jonka tarkoituksena on osoittaa heidän uskollisuutensa (Tob. 12:13). Kaikkein varsinaisimmassa mielessä kärsivän Vanhurskaan, Jahven Palvelijan, tapauksessa sairaus saa sovituksen arvon syntisten rikkomusten tähden (Jes. 53:4 f.).

II. Parantuminen.

1. VT ei suinkaan kiellä lääketieteellisiin hoitokeinoihin turvautumista:. Jesaja käyttää niitä parantaakseen Hiskian (2. Kun. 20:7), ja Rafael Tobitin hoitamiseen (Tob. 11:8, 11 f.). Joidenkin yksinkertaisten lääkkeiden käyttö on tavallista (vrt. Jes. 1:6; Jer. 8:22; Viis. 7:20), ja Sirak ylistää jopa lääkärin ammattia (Sir. 38:1–8, 12 f.). Kiellettyjä ovat epäjumalanpalvelukseen liittyvät maagiset käytännöt (2. Kun. 1:1–4), jotka usein saastuttavat itse lääketiedettäkin (vrt. 2. Aikak. 16:12).

2. Ennen kaikkea on kuitenkin turvauduttava Jumalaan, sillä hän on elämän valtiias (Sir. 38:9 ff., 14).. Hän lyö ja parantaa (5. Moos. 32:39; Hoos. 6:1). Hän on ihmisen ylivoimainen lääkäri (2. Moos. 15:26): näin parantamaan lähetetyn enkelin nimi on Rafael (= ”Jumala parantaa”) (Tob. 3:17). Sairaantuneet kääntyvätkin hänen edustajiensa, pappien (3. Moos. 13:49 ff.; 3. Moos. 14:2 ff.; vrt. Matt. 8:4) ja profeettojen (1. Kun. 14:1–13; 2. Kun. 4:21; 2. Kun. 8:7 ff.), puoleen. Tunnustaessaan nöyrästi syntinsä he anovat parantumista armonlahjana. Psalmista kuvaa heidän tuovan esiin ahdinkonsa, anovan Jumalan apua sekä rukoilevan hänen kaikkivaltiuttaan ja laupeuttaan (Ps. 6; Ps. 38; Ps. 41;

Ps. 88; Ps. 102 ff.). Luottamalla häneen he valmistautuvat vastaanottamaan pyytämänsä suosion. Joskus tämä tulee heidän osakseen ihmeen muodossa (1. Kun. 17:17–24; 2. Kun. 4:18–37; 2. Kun. 5). Joka tapauksessa sillä on merkin arvo: Jumala on kumartunut kärsivän ihmiskunnan puoleen vapauttaakseen sen vaivoistaan.

3. Sillä sairaus, vaikka sillä on merkitys, on silti paha.. Siksi profeettojen eskatologiset lupaukset ennakoiivat sen poistamista uudessa maailmassa, johon Jumala asettaa omansa viimeisinä aikoina: ei enää raihnaisia (Jes. 35:5 f.), ei enää kärsimystä eikä kyyneleitä (Jes. 25:8; Jes. 65:19 ff.). Synnistä vapautetusta maailmasta täytyy kadota synnin seuraukset, jotka painavat koko ihmiskuntaamme. Kun kärsivä vanhurskas on ottanut kantaakseen sairautemme, me tulemme parannetuiksi hänen haavojensa ansiosta (Jes. 53:4 f.).

UT. UT.

I. Jeesus sairauden edessä.

1. Koko palvelutyönsä ajan Jeesus kohtaa tiellään sairaita.. Tarkastelematta sairautta liian ahtaasti rangaistuksen näkökulmasta (vrt. Joh. 9:2 f.) hän näkee siinä pahan, josta ihmiset kärsivät, synnin seurauksen, merkin Saatanan vallasta ihmisten yli (Luuk. 13:16). Hän tuntee sääliä sairaita kohtaan (Matt. 20:34), ja tämä sääli ohjaa hänen toimintaansa. Hän ei jää tekemään eroa luonnollisen sairauden ja demonisen riivauksen välille; hän ajaa henget ulos ja parantaa sairaita (Matt. 8:16 rinnakk.). Nämä kaksi asiaa kulkevat yhdessä. Ne osoittavat samalla tavoin hänen voimansa (vrt. Luuk. 6:19), ja lopulta niillä on sama merkitys: ne merkitsevät Jeesuksen voittoa Saatanasta ja Jumalan kuninkuuden toteutumista täällä maan päällä, kirjoitusten mukaisesti (vrt. Matt. 11:5 rinnakk.). Tämä ei tarkoita, että sairauden pitäisi nyt kadota maailmasta; jumalallinen voima, joka lopulta voittaa sen, vaikuttaa kuitenkin jo nyt täällä. Siksi Jeesus esittää kaikille sairaille, jotka ilmaisevat hänelle luottamuksensa (Mark. 1:40; Matt. 8:2–6 rinnakk.), vain yhden vaatimuksen: heidän tulee uskoa, sillä uskolla kaikki on mahdollista (Matt. 9:28; Mark. 5:36 rinnakk.; Mark. 9:23). Heidän uskonsa häneen merkitsee uskoa Jumalan valtakuntaan, ja tämä usko pelastaa heidät (Matt. 9:22 rinnakk.; Matt. 15:28; Mark. 10:52 rinnakk.).

2. [[miracle]Parantumisihmeet]] ennakoivat siis jossain määrin sitä täydellisyyden tilaa, jonka ihmiskunta lopulta saa jälleen Jumalan valtakunnassa profetoiden mukaisesti.. Mutta niillä on myös symbolinen merkitys nykyiselle ajalle. Sairaus on vertauskuva tilasta, jossa syntinen ihminen on: hengellisesti hän on sokea, kuuro, halvaantunut... Sairaana parantuminenkin on siis vertauskuva: se edustaa hengellistä parantumista, jonka Jeesus tulee toteuttamaan ihmisissä. Hän antaa halvaantuneen synnit anteeksi ja parantaa hänet osoittaakseen, että hänellä on siihen valta (Mark. 2:1–12 rinnakk.). Tämä ihmeiden merkitys merkkeinä tulee esiin varsinkin neljännessä evankeliumissa: Betesdan halvaantuneen parantuminen merkitsee Jeesuksen toteuttamaa eläväksi tekemisen työtä (Joh. 5:1–9, 19–26), ja sokeana syntyneen parantuminen osoittaa Jeesuksen olevan maailman valo (Joh. 9). Jeesuksen teot sairaiden hyväksi ennakoivat näin kristillisiä sakramenteja. Hän on näet tullut tänne alas syntisten lääkäriksi (Mark. 2:17 rinnakk.), lääkäriksi, joka ottaa heikkoudet ja sairaudet kantaakseen poistaakseen ne (Matt. 8:17 = Jes. 53:4). Tämä tulee olemaan hänen kärsimisensä merkitys: Jeesus osallistuu kärsivän ihmiskunnan osaan voidakseen lopulta voittaa sen vaivat.

II. Apostolit ja Kirkko sairauden edessä.

1. Jumalan kuninkuuden merkinä olevat ihmeeparantumiset eivät rajoittuneet Jeesuksen maanpäälliseen elämään.. Hän oli liittänyt apostolinsa jo ensimmäisen lähetystehtävänsä aikana osallisiksi vallastaan parantaa sairauksia (Matt. 10:1). Viimeisen lähetystehtävänsä yhteydessä hän lupaa heille, että tämä merkki toteutuu jatkuvasti ja vahvistaa heidän evankeliumin julistustaan (Mark. 16:17 f.). Niinpä Apostolien teoissa mainitaan useaan otteeseen ihmeeparantumisia (Ap. t. 3:1 ff.; 8:7; 9:32 ff.; 14:8 ff.; 28:8 f.), jotka osoittavat Jeesuksen nimen voiman ja hänen ylönousemuksensa todellisuuden. Samoin Paavali mainitsee armolahjojen joukossa parantamisen (1. Kor. 12:9, 28, 30): tämä pysyvä merkki vahvistaa edelleen Jeesuksen Kirkon uskottavuutta osoittaen, että Pyhä Henki toimii siinä. Jumalan armo tulee kuitenkin tavallisesti sairaiden luo vähemmän näyttävällä tavalla. Apostolien tekoa jäljitellen (Mark. 6:13) Kirkon presbyterit toimittavat heille öljyvoitelun Herran nimessä, samalla kun he rukoilevat uskossa ja tunnustavat syntinsä: tämä rukous pelastaa heidät, sillä heidän syntinsä annetaan anteeksi ja he voivat toivoa parantumista, jos se on Jumalan tahto (Jaak. 5:14 ff.).

2. Tämä parantuminen ei kuitenkaan tapahdu väijäämättä, ikään kuin se olisi rukouksen tai riitin maaginen vaikutus.. Niin kauan kuin nykyinen maailma kestää, ihmiskunnan on edelleen kannettava synnin seurauksia. Mutta ottaessaan meidän sairautemme kantaakseen kärsimyksensä hetkellä Jeesus antoi niille uuden merkityksen: kuten kaikella kärsimyksellä, niillä on nyt lunastava arvo. Paavali, joka on kokenut tämän monta kertaa (Gal. 4:13; 2. Kor. 1:8 ff.; 2. Kor. 12:7–10), tietää, että sairaudet yhdistävät ihmisen kärsivään Kristukseen; siksi hän sanoo: Me kannamme ruumiissamme Jeesuksen kuoleman kärsimyksiä, jotta myös Jeesuksen elämä tulisi ilmi ruumiissamme (2. Kor. 4:10). Job ei kyennyt ymmärtämään koettelemuksensa merkitystä, mutta kristitty iloitsee siitä, että saa täydentää omassa lihassaan sen, mikä Kristuksen kärsimyksistä vielä puuttuu hänen ruumiinsa, Kirkon, hyväksi (Kol. 1:24). Kunnes koittaa paluu paratiisiin, jossa ihmiset paranevat ikuisesti elämän puun hedelmien kautta (Ilm. 22:2; vrt. Hes. 47:12), sairaus itse liittyy, kuten kärsimys ja kuolema, pelastuksen järjestykseen. Sitä ei ole helppo

kantaa: se on yhä koettelemus, ja on rakkautta auttaa sairasta kantamaan sitä käymällä hänen luonaan ja hoitamalla häntä. ”Kantakaa kaikkien sairauksia”, neuvoo Ignatios Antiokialainen. Sairaiden palveleminen on kuitenkin Jeesuksen itsensä palvelemista hänen kärsivissä jäsenissään: ”Minä olin sairas, ja te kävitte minua katsomassa”, hän sanoo tuomion päivänä (Matt. 25:36). Kristillisessä maailmassa sairas ei enää ole kirottu, jota kartetaan (vrt. Ps. 38:12; Ps. 41:5–10; Ps. 88:9), vaan hän on Jeesuksen Kristuksen kuva ja merkki.

JG & PG